

III. évfolyam, 101. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre - - - - 12 korona
Félévre - - - - 6 korona
Negyedévre - - - 3 korona
Egyes szám ára - - 8 fillér.

Telefon szám 6.

HATÁRŐR

UJVIDÉK
1907 szept. 11, szerda

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferenoz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek
és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Szociálizmus — és nacionalizmus.

A Határőr részére írta: Kalmár Antal.

A kérdés ez: aki nemzetközi szocialista — az lehet-e egyuttal sovén magyar is?

A dolog ugyanis úgy állott, hogy az európai szociálisták nemzetközisége egyértelmű volt a legmeztelenebb kozmopolitossággal. A szociáldemokrácia elvei nem ismertek a nemzetek és a népjogok között határokat s különösen nem ismerték el azt, hogy a népek nemzetiisége döntő súllyal bírjon az állami élet megnyilvánulásaiban. Más szóval a proletárság ignorálta a „haza“ fogalmát s tökéletesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy: ubi bene — ibi patria, vagyis mindenkinek ott van a hazája, ahol jól folyik a sora.

A proletárok azonban még távolról sem győzték meg a világot arról, hogy kiérdemlik a „hazátlan bitangok“ nevét, a mikor már egyszerre nagyot fordult a világ. Amíg erő és súly nélkül, csak szörványosan hirdették a szocialista tanokat, addig szinte kéjelegtek abban, hogy a szocialista hazája széles e világ. — amióta azonban mind nagyobb tömegeket hódítottak meg eszméiknek s befolyásuk az állami élet fejlődésére mindinkább erősödött; amióta tehát a prófécióhoz már felelősség is járul: nyomban megváltozott a szocialista elmélet is.

Ma már a szociálisták nemzetközisége nem áll ellentétben a nemzeti érzéssel, a sovén hazafisággal, a nemzetköziség ma már nem nemzetnélküli-

ség, sőt éppen nem nemzetellenesség. Bebel Ágost, a német szociáldemokraták világhírű vezére már régebben minden ellentmondás nélkül vallotta egy szociáldemokra kongresszuson, hogy: *ha külső ellenség támadná meg Németországot, akkor mi német szociáldemokraták valamennyien ismernők kötelességünket és fegyverrel a kezünkben védénők meg a hazát és a német kulturát.*

Bebelnek ez a nyilatkozata má már szinte törvénye lett a nemzetközi szociáldemokratáknak. A francia szociálisták legradikálisabb vezére Guésde Gyula a törvényt szintén elfogadta. már harogva hirdeti, hogy amint a német szociáldemokratáknak Németországot, akképen a franciáknak sem szabad Franciaországot egy idegen hódítónak sem elárulni. Ugyanezt tapasztaljuk Ausztriában is. A cseh szociáldemokraták lobogó lánggal hirdetik a *németekkel szemben*, hogy ők nemesak szociáldemokraták, de egyuttal csehek is, s Dasynski, a lengyel szociáldemokraták vezére fölemelt fővel jelenti ki az osztrák Reichsrathban, hogy: jó lengyel — és jó nemzetközi szociáldemokrata vagyok.

Ez a megváltozott szocialista elmélet uralkodott Stuttgartban megtartott első nemzetközi szocialista kongresszuson is, s a nacionalizmus teljesen egyenlő szintűre küzdötte föl magát az internacionalizmussal.

Igy állván a világ nemzetközi szociáldemokraciának a helyzete: nézzünk széjjel a mi szűkebb hazánkban Magyarországon is. Nálunk a nemzetközi szociáldemokrácia ma még a legnagyobb hadakozásban van a magyar nacionaliz-

mussal. Aki a sovén magyarságát, különösen a 48-as magyarságát hirdeti, legyen különben a társadalmi és a gazdasági eszméknek bármilyen radikális szószólója is: az a szociáldemokraták részéről csak kicsinylő gúnyban tud részesülni. A magyar nacionalizmusnak a megvetése szinte fitogtatva van fölríva a szociáldemokraták zászlajára. Ugy van odaállítva a kérdés: mi kell: kenyér — vagy hazafiság? Persze, hogy az éhes ember kenyeret mond, — de miért ne lehetne itt a cigányfilozófiával élni, aki, mikor fázott és éhezett: akkor legjobban szeretett volna szalonját piritani.

Tessék a magyar szociáldemokraciának küzdeni az emberi jogokért, vivja is ki minél előbb, mi részükről szívünk-ből kívánjuk, de emellett éppen úgy küzdjön a *nemzeti* jogokért is, amint küzd a német Bebel, a francia Guésde és a lengyel Dasynski. Alapítsa meg a proletárság ha bírja minél előbb az új társadalmi rendet, mert ha megalapítaná, akkor nyomban előállana a kérdés: no most meg mi legyenek? Magyar maradjak-e továbbra is, vagy pedig elvegyüljenek és pára módra szétfoszoljanak a világ nemzetei között?

Egy radikális küzdelem dogmájához tartozik különben az, hogy *mindent leromboljon*, ami az útjában áll. A cél, ha majd el lesz érve, alakulhat az élethez és a többi világhoz, — de amíg a harc tart, az eszközökben és a háború fegyvereiben annál kevésbé lehet válogatni, minél nagyobb a megvetettség és ennek alapján a belső elkeseredés. Ebből a szempontból a magyar szociáldemokraták ma még lehetnek nemzetközi vörösek,

A gordonkaművész.

— A Határőr eredeti tárcája. —

A „Határőr“ részére írta: Steiger Dezső.

Tarka kép tárul az ember szeme elé, ha Párisban vasárnaponként délben végigsétál azon az úton, amely a szerzetesek nagy-templomától az Operaházig húzódik. Micsoda élet! Micsoda világ! A selyemszoknyák suhogása, a szerte terjedő kellemes illatok, a vonzóan lágy csevegések, mind olyan kábítóak, hogy nehezen eszmélhetni fel az első és meg nem szokott hatás után.

A hosszú utca tompán dübörög a csendesen tovasurranó hintók és a szilaj telivérek kemény patái alatt. Az állandó, csendes morajt nem ritkán zavarja meg egy-egy éktelen automobil-tükkölés -- Nem ritkaság lorgnettek mögött barátságos szempillantásokat látni, amelyek deli ifjak felé irányoztatván, talán nem egy szívet hoznak hangosabb dobogásba, nem egy ifjú szívben keltenek sokat ígéro reményeket.

A szerzetesek nagy-templomában hatalmasan szól az orgona. Az operai énekkar valami bevezető zsolozsmát énekel. Kíváncsi fejek forgolódnak egyre másra, kicsinylő arc-kifejezésekkel és a nemtörődömség erőltetett vonásaival mérvén végig az utólag érkezettek.

A hatalmas templom a zsúfolásig megtelt már; hanem a „buzgó hívők“ azért még egyre a főbejáratot nézik. A pap ugyan mondhatja tőlük a misét; a jámbor ministránsokon kívül talán senki sem hallgatja.

A bejárat egyik szárnya hirtelen megnyílik. Piros kabátos, arany gombos lakáj ugrik előre féloldalasán, mély kétréregörbülésével sejtetni engedvén, hogy valami magas személység jövend. K... grófné lejtett be igazi főúri, igazi arisztokrata göggel, hosszú selyemuszályát pár lépésnyire húzza maga után. Fanyalogva, fejét alig biccentvén fogadja a hódolatteljes üdvözléseket.

A baloldali kis oltárnak közvetlen közelében foglal helyet egy bársonnyal átvont padon, amelyet még a szegény megboldogult

K... gróf bérelt és készítettett annak idején. Arannyal kivert gyöngyház-imakönyvéből möhön látszik olvasgatni, pedig, ki tudja, merre, mire gondol.

A nyugtalankodás véget ért és a pap erős szava sokszorosan visszhangozva hat el az oszlopos, goth székesegyházban. A templom végében már alig-alig hallani valamit a miséző pap szavából. Inkább a künn sopánkodó koldusok egymáshoz intézett panaszkodása hallatszik.

Egy öreg koldus mankóra támaszkodva dül neki a templomajtónak, s csak néha-néha dünyög valamit belé a rongyosok társalgásába. Egy másik — fél szemére vak — levett kalapjában kotorász, nem felejtett-e valljon benne egy pár centimes-t. Egyik-másik elmélyedve ül zsámolyán, s nézi a padlózat cifra mintáit. Van köztük egy élete delén álló s már erősen öszülő férfiú is, akit, úgy látszik, mindennél jobban érdekel a messze elhallatszó szent templomi-ének, amely éppen az imént érte végét egy hatalmas fináléval.

A közönség tódul kifelé, hogy újból foly-

„Waltham“

A LEGMEGBIZHATÓBB
ZSEBÓRA
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓ

Regényi István

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, LÁTSZERÉSZ, VÉSNÖK. Legnagyobb raktár arany,

ezüst és drágakő ékszerekben, látszerészeti, cikkekben legdusabb
ohinal ezüst raktár.

magyar hazaellenesek, császári abszolutisták, s tiporhatnak, ha nem is lábbal, de szóval minden hazai és történelmi intézményt. A tiprásuktól pedig nem félünk, mert ha elérik a célt és részük jut majd az államkormányzásban: akkor ők is nyomban haza fognak jönni, amint hazaérkeztek a németek, a franciák, a csehek, a lengyelek és az osztrákok.

Az új kórház.

— Több cikk —

II.

A belügyminiszter ur ó nagyméltósága, miután előzetesen szakközegét kiküldötte a kórház részére kiszemelt hely megtekintésére, — főlyó évi 89053/VII. a számú magas leírátában jóváhagyja a tervezet új kórházának az új helyen való létesítését, megjegyzi azonban, hogy a kórház létesítését semmi esetre sem lesz hajlandó nagyobb mértékben anyagi támogatásban részesíteni, mint azt már kilátásba helyezte.

A tervező műépítész időközben elkészítette a kórház terveit és előmérték-költségvetést és azokat a gazdasági és építési bizottságnak személyesen bemutatva és megmagyarázta.

A kórház tervei mindazoknak, kiknek módjuk volt velük megismerkedni, a külső helyes elrendezés, czélszerű beosztás, a jövőbeli fejlődésnek megfelelő könnyű bővítés lehetősége, különösen pedig a belső célirányos és a modern hygienia követelményeinek megfelelő beosztása és berendezése miatt igen tetszetek, és szakférfiak állítása szerint a hasonló méretű hazai újabb kórházak között nemcsak kiváló helyet lesz hivatva elfoglalni, hanem ugyiszólván mintakórháznak lesz vehető azon okból, mert aránylag szerény anyagi áldozattal teszi lehetővé, hogy a kórház a modern egészségügyi követelmények mindama berendezéseivel és kellékeivel legyen felszerelve, melyekkel más kórházak vagy nem rendelkeznek, vagy pedig csak jóval nagyobb anyagi áldozatok árán voltak képesek szert tenni.

Ilyenek például: az összes épületek központi fűtése, villamvilágítás és motorok, az összes falazati sarkok és hézagmentes padlózatok legömbölyítése, az összes folyosók és kórtermeknek 150 cm-nyi emailfestésre, fűrdők és operációs termeknek részben fayence lapokkal való kirakása, illetőleg email festése, modern vízvezeték, mosókonyha, szárítók szellőző berendezések, a számos nappali tartózkodó, jobb beteg részére külön szobák és a szükség esetén betegek részére is felhasználható hygienikusan berendezett raktárhelyiségek, valamennyi földszintes épületnek szükség esetén emeletre való felemelése stb.

Hogy kórházunk kellő előrelátással és a

legmodoronebb berendezéssel lesz megépíthető és dacára ennek — mérlegelve a város polgárságának teherviselési képességét — aránylag mégis mérsékelt áldozattal lesz létesíthető, azt a tervező műépítész kivül a kórház igazgató főorvosának lesz köszönhető, ki az előadóval sok időt szentelt annak, hogy a kórház ügy építészeti mint berendezés tekintetében a legmeszebb menő követelményeknek is megfeleljen, de emellett mindaz, ami habár áldozatok árán is, nélkülözhető és felesleges terhet róna a város polgárságára, abban helyett ne találjon.

Dacára minden igyekezetnek, a kórház összköltsége mégis lényeges tulkiadást mutat az első előirányzatnál, vagyis az approximativ költségvetésnél, ami abban leli indokolását, hogy az első és a városi mérnöki hivatal által nyújtott alapárak számbavételénél történt hozzávetőleges számítás óta ugy a munkadíjak, mint az anyagok ára lényegesen emelkedett, másrészt és főleg abban, hogy az első összeállítás alkalmával a kórház igazgatójának és az előadónak még nem volt módjában az összes szükségletekről és azok költségeiről alapos tájékozást szerezni, minélfogva abból olyanok maradtak ki, melyek semmi esetre sem nélkülözhetők, vagy pedig nem oly mennyiségben és minőségben lettek kimutatva, mint a mennyire okvetlenül szükség van.

Mint hogy az előirányzattal szemben mutatkozó, fentidokolt tulkiadás sokakban aggályt ébresztett fel aziránt, hogy a kórház a város közönségét a mai mostoha gazdasági viszonyok között nagyobb anyagi áldozat hozatalára fogja kényszeríteni; legyen szabad alábbiakban kifejteni, hogy a mutatkozó tekintélyes tulkiadás csak látszólagos és városunkat — jöllehet egy valóban modern, új kórház birtokába jut — alig számbavehető anyagi áldozatra készíti.

Szerkesztőség-változás.

Mayer József úr, a Határőr eddigi szerkesztője teljesen visszavonult a szerkesztőségtől. Így egyszerűen elmondva a hír szinte érthetetlen, mert Mayer urat a Határőr szellemével egészen egybeforrva képzelte a közönség. Nem tudjuk a lapot nélküle elképzelni. Egész valóját, lelkét öntötte a lapba; élénk kedélye azonban bátyja tragikus halála folytán sokat szenvedett. Fájdalmának enyhítésére nem a rendkívül nagy izgalommal járó lapszerkesztés való, hanem más nyugodtabb életmód. Ezért történt a visszavonulás. Ha a bánat korbácsolta fájdalmas hullámok ismét lecsillapulnak, akkor ő lesz újra a mi tanácsadónk, vezérünk, kinek szokimondó egyenes jelleme sok ellenséget, de még több jóbarátot szerzett neki. Az igazak belátják, hogy a sajtó kötelessége az elfajulást ostorozni. Különfélék erre

tassa, amit alig egy órával ezelőtt elhagyott: a léhaskodást. Ezek az emberek úgy gondolkodnak, most tehetnek megint, amit akarnak, majd „leimádkozzák“ bűnüket.

A grófné még nem mutatkozott, pedig ugyan gyéren szállingóztak már kifelé az Isten házából a hívők. Végre előjött a piroskabátos, utána a grófné. A koldusok hadán fitymálva tekintett végig a hangos üdvözlésekre egyáltalán nem reagálván. Hanem az utolsó helyen álló és féljobbkezettel rendelkező, „zenekedvelő“ koldusra — különös! — hosszasan ránézett, majd lesüté szemét és méltóságteljesen haladt a lépesőig, miközben hátrafordulva, mintha lakájához szólta, még egy pillantást vetett a nyomor félkezű fiára.

Mikor azután hintájához ért, és elhelyezkedett benne, odaszólt a lakájhoz.

— Pierres, adjon annak a félkezű koldusnak egy pár frankot!

— Szolgálatára, méltóságos asszonyom.

Pár perc múlva már ismét a hintó előtt állt a lakáj, mély hajlongással jelentvén, hogy eleget tett a parancsoknak. Hamarosan elhelyezkedett a hátsó bakon, és a fényes fogat a lehető legnagyobb feltűnést és érthető érdeklődést keltve surrant végig a nyüzsgő utcán.

Kérdezhetné az olvasó, mi adott indítékot a grófnénak arra, hogy éppen azt a félkezű koldust tüntesse ki nagylelkűségével, éppen

annak a nyomorán segítsen frankjaival. Hja, annak története van. Elmondom.

Valamikor régen, amikor még élt az öreg gróf, volt Párisban egy palota, ahová minden tudósnak, minden művésznek szabad bemenete volt. S e palota természetesen magáé K... grófé volt. Micsoda fényt, micsoda pompát fejtettek ki! Megfordult a gróf udvarában mindenféle ember. Volt ott zongora és hegedű művész, festő, tudós, operaénekes, szóval mindenféle kiválóság. Egyszer ez gyönyörködtette a grófi párt, másszor amaz. S az elismerésből és honoráriumból mindenkinek bőven kijutott.

A grófné különösen kedvelt egy fiatal gordonkaművészt, aki olyannyira kegyében állott a méltóságos asszonynak, hogy méltón áldhatta azt a percet, amidőn a hatalmas teremté úgy határozta, hogy ő gordonkaművész legyen.

A titkolt szimpátia lassan nyilvánossá lett mindkettőjük részéről és pár hónap alatt égető szerelemmé változott, amely nem ismert akadályt, nem ismert korlátokat.

Az öreg grófnak rossz álmaj voltak. De nem hitt nekik; nem tudott semmi rosszat feltételezni nejeéről, aki minden szerencséjét egyedül neki köszönheti. Eleinte nem sok ügyet vetett a dologra, bár kissé furcsa lehetett mindenki előtt, hogy a fiatal művész állandó lakást is kapott K... grófnéknál; az öreg nagyon megszerette őt.

a fegyverek. Mayer mindig azt választotta, a melyik a jellemes ember kezébe való: a nyíltság. Ez lesz a Határőr jelszava a jövőben is. Megalapítójának szellemét követi és nem riad vissza semmi- és senkitől, ha az igazat kell megvédenie. Akik velünk éreznek, mellettünk lesznek és támogatnak bennünket.

A Határőr továbbra is megmarad a polgárság lapja, ezek érdekeiért harcolunk. Tollunk csak a polgárság óhaját tolmácsolja. Ezért kedves polgártársaink a *Ji lapotok marad a Határőr*. Pártoljátok a saját tulajdonotokat és rendelkezetek vele; ha az igazatokért hivatok segítségül: *Veletek leszünk!* Mindig mellettük találjátok

a HATÁRŐR szerkesztőségét,

mely újból köszönt Benneteket.

HIREK.

A közös konyha ügye nemsokára megvalósul. Szerényen folynak a jegyzések. Valószínűleg már október elsején megkezdí működését. Legnagyobb akadályt a helyiség kérdése okozza. Ha ezt is sikeresen megoldják, ami kívánatos, akkor csakhamar meg lesz minden kellék.

Halálozás. Zappé Malvina urleány f. hó 7-én 19 éves korában meghalt. Temetése 8-án délután 5 órakor nagy részvét mellett ment végbe. Zappé Malvina egyike volt Ujvidék legszebb lányainak.

A hús drágaságát mi ujvidékiek a legjobban érezzük. Mészárosaink makacssága e tekintetben nem ismer határt, pedig már az egész megyében olcsóbb lett a hús, csak mi ujvidékiek esszük még a drága húst. Ha a szerbiai vámháború megszűnik, akkor majd nálunk is olcsóbb lesz. — Addig tessék türelemmel lenni.

Tolvaj kávéleány. F. évi szeptember hó 8-án *Ac*s Anna Mayer szállóbeli kézilány jelentést tett a rendőrkapitányi hivatalnál, hogy a vele egy szobában alvó Kovács Zsófia sándorfalvai illetőségű kávéleány záratlan bőröndjét felnyitotta és abból egy 36 korona értékű aranynyaklánczot, továbbá egy pénztárcát 22 korona tartalommal eltulajdonított. Időközben Kovács Zsófia Szegedre távozott. Éber rendőrségünk azonban a tettes nyomában van. Amikor e sorokat írjuk, arról értesülünk, hogy az ujvidéki rendőrség megkeresésére a szegedi rendőrség a tettest elcsípte.

Elgázolás. Csizmadia Jánosné, Kamenitz-utca 1. szám alatti lakósnak 4 éves gyermekét Fülöp György talyigás, — kinek lovai a helyben tartózkodó állatsereglet tevéjétől megbokrosodtak — oly szerencsétlenül gázolta el, hogy a gyermek sérülése életveszélyes.

Hanem mikor azután bizalmasabb körökben, csak úgy tréfálódzva, félig-meddig igazán megmondogatták neki, hogy mit terjeszt a hír, akkor éberebb kezdett lenni ő is. Hiába! Ha neje őszinte szemébe tekintett, elűzött fejből minden gyanúsítást, sőt még magát vádolta, hogy ártatlan élete párjáról olyat föltételezni mert.

Az önvád teljesen fölösleges volt; valami találgára jött rá egyszer. Bosszankodott nagyon Eleinte nem hitt magának. De csakhamar tiszta lett előtte minden: a művész ragaszkodása a házhoz, visszavonulása a nagyvilági élettől, a szíves együttlét.

Este, azaz inkább éjjel éppen úgy viselkedett az öreg gróf, mint azt mindig tenni szokta. A teáját ugyan nem fogyasztotta el, mert fájlalta a fejét, de két óra tájban igen meleg kézzorítással bucsuzott el a művésztől:

— Jó éjt kívánok, uram, a viszontlátásra.

És a szerelmes ifju mitsem sejtve távozik a jobb szárnyan levő vendégszobák egyikébe. Ha tudta volna, mit hoz a holnap!

Másnap déltájtt megjelent a művésznél két uriember. Hosszu képet vágott, amint belépni látá az idegeneket. Nagy volt álméködása, amidőn K... gróf nevében lovagias elégtételadásra szólították fel ezért és ezért a találkaért. A művész előkelő nyugodtsággal jelenté ki, hogy hajlandó helyt állni.

Ha nem is ingyen, de mégis jól és olcsón akar vásárolni, úgy ne mulassza el **STEINER GYULA** férfi- és női divataruházát az „Arany almához”-hoz, Ujvidéken, Fő-utca 19. sz. alatt („Mödlingi cipőgyár” raktárával szemben,) megtekinteni, ahol is az összes szakmába vágó cikkek, u. m.: férfi- és női-fehérműk, nap és esernyők, harisnyák, nyakkendők, bőr- és szövött-keztük, csipkék, szallagok, női-kézimunkák és kézimunka-kellékek stb. a legnagyobb választékban kaphatók.

Tanügy. Az iskolai élet újból megkezdődött. Örömmel tapasztaljuk, hogy az iskolák igen népesek. Gondoskodás történt arról, hogy az egyes intézetekben párhuzamos osztályok létesítenek. Azonban az egyes intézetekben nem történt kellő intézkedés arról, hogy az idegenajkú tanulók felvételét akadálytalanul biztosíthassák. Az egyik állami intézetünkben, az újvidéki állami polgári fiúiskolában azonban ilyen tanulók számára — kik a hazai nyelvet kevésbé vagy éppenséggel nem beszélik, — előkészítő tanfolyam létesült.

A bács megyei tanítók szövetkezetének a l a p s z a b á l y a i t a miniszterium jóváhagyta. Göndör Ferenc öbesei tanító elnöke ezen szövetkezetnek, Cserey Mór újvidéki tanító az egyik alelnöke. A szövetkezet célja a tanító műveltségét fokozni és neki a társadalomban megillető helyet és helyzetet biztosítani; önművelésre, takarékosagra, összetartásra buzdítja tagjait. Első gyűlése az elnök székhelyén: Öbesein lesz. Mikor? azt annak idején tudatjuk.

A szerb kongresszusi választmány. Karlóvárról jelentik, hogy *Zmajanovics* Gábor megyei püspök tegnap délután berekesztette a szerb nemzeti egyházi kongresszusi választmány ülését. A választmány utolsó ülésében többek között tudomásul vette a szerb nemzeti iskolai tanács, valamint a szerb gimnáziumi patronátusok által megejtett tanítóképzési és gimnáziumi tanárok választását. Ezután a nemzeti alapokból több kölcsönt-kérőnek egymillió koronán felüli kölcsönt engedélyezett. A bécsi cs. és kir. záloghivatalnak azt a kérelmét, hogy az elhalt *Brankovics* szerb patriarcha hagyatékában lévő régiségek és értéktárgyak általa *Bécsben* értékesítenek, a választmány elutasította. Több pénzintézetnek nagyobb betéteket engedélyezett a nemzeti alapokból.

Ujvidék sz. kir. város rendőrbeljelentési hivatalának kimutatása a rendőri bejelentési hivatal ügyforgalmáról az 1907. évi augusztus hó 1-től 31-ig. Ujvidéki lakosnak felvétel: 216; lakást változtatott: 701 újvidéki lakos; 57 új cseléd vétetett fel és helyet változtatott 999; magánháznál 280, vendéglőkben 2046 idegen fordult meg; letartóztatottak száma: 7, az elbocsájtottaké: 12; a városi kórházban a felvételek száma: 38, az elbocsájtásoké: 48; a kihágási ügyek száma: 12, az illetőségi és egyéb ügydarabok száma: 80; a központi kézbesítő hivatal beérkezett kézbesítésére sikerrel kézbesített darabok száma: 1421, mint kinyomozhatlan visszaadatott: 37; összesen tehát 1458; házasság kötött: 20; az új-

Három nap mulva az egész városban szenzációt keltett az a hihetetlen hír, hogy a gróf párbajt vívott kedvelt emberével. A gordonkaművész. A művész keveset értett a kardkezeléshez. Amit tudott diákkorában, azt már rég elfelejtette. Nem csoda tehát, ha a gróf, a régmúlt idők egyik sokat emlegetett kalandora, jobb könyökében megsebesítette őt és nyomorékká tette.

A grófnét nem nagyon emésztette az egész história; van még elég fiatal művész a világon — gondolá.

Amikor a művész még járatos volt a grófék udvarába, nem nagyon gondolt a vagyonszerzésre, nem nagyon nézett a jövőbe, és most — koldussá lett. Régi barátjai, művészek, jószívű emberek gyűjtöttek neki annyi pénzt, hogy elhagyhatta a fővárost.

Azóta sok év telt el. Az öreg gróf már meghalt. A felesége éli világát. És mit csinál a szerencsétlenül járt gordonkaművész? — Koldul. Nincs más mód, hogy megszerezze betevő falatját.

És most megint Párisba sodorta sorsa, ahová annyi boldog és egy iszonyú nap emlékei fűzik. Ott áll a templom előtt, ő az, akit a grófné frankjaival megajándékozott.

Az idők mulnak, s ki tudja mi lesz belőlünk... Tempora mutantur et nos mutamur in illis.

szülöttek száma: 75; az elhaltak száma: 62; az értesítések száma magánfeleknél eredmény nélkül: 26, eredmény nélkül: 3; az értesítések száma közegeknek eredménnyel: 600, eredmény nélkül: 65; az értesítések száma főposta és vasut részére eredménnyel: 104, eredmény nélkül: 19; összesen eredménnyel: 730, eredmény nélkül: 87; eredményes lakcím kiadatott összesen százalékban: 90%; külhoni útlevel kiadatott: 124, igazolási jegy: 11, cselédkönyv: 15; megfigyelési lap összesen megfektetve: 681.

A szerb radikálisok népgyűlése. Rumáról jelentik: Vasárnap délből tartották meg a horvát-szlavonországi szerb radikálisok népgyűlésüket Rumán. A gyűlést megelőzőleg értekezletet tartottak *Gyurgyevics* Nikola dr. pártelnök elnöke alatt, melyen gyűlési elnöknek *Kraszovics* György dr. orsz. képviselőt, *Sztojanovics* főesperest, *Bioracz* Jován rumai nagybirtokost választották meg. A népgyűlést a vásártéren délből nyitotta meg *Latic* mérnök, ki hosszabb beszédben üdvözölte a megjelenteket. Az első szónok *Liszavacz* Mladen dr. orsz. képviselő volt, ki a horvát-szlavonországi politikai helyzetről beszélt, majd aztán indokolta kilépését a koalíciótól. Utána *Gyurgyevics* Nikola dr. beszélt a szerb radikális párt programjáról. Ecseteli beszédében az adózó harcot, melyeket Ausztria provokált, feleleveníti a szabadságharc szomorú emlékeit, majd kiemelte, hogy tovább kell harcolni Magyarország függetlenségeért. *Magarasevic* plébános a cirill-betűi egyenjogúságát és a szerb iskolák rendezését követeli, míg a kultusz-programról *Nedeljkovic* Milán tanár mondott határozatos beszédet. Ezután *Babics* Milovoj dr. a szerb autonómia programjától *Miladinovic* Zsarko a szerb radikális párt szervezkedéséről beszélt. A népgyűlés ezután határozatot fogadott el, mely szerint: 1. teljes egészében helyesli a központi választmány határozatát, mely szerint a szerb radikális párt a szerb-horvát koalícióból kilép és a fiemei, különösen a zarái programot továbbra is magáénak vallja; 2. *Kraszovics* György és *Liszavacz* Mladen orsz. képviselők eddigi magatartását, tevékenységét és mandátumokról való lemondását helyesli; 3. a szerb radikálisok pártszervezkedéseiről megállapított program statútuma alapján óhajtja, hogy a szervezkedés mielőbb megkezdődjék s megbizsa a központi választmányt, jelöljön ki párttagokat, kik a szervezkedést az egyes helységeken fogatosítsák. A népgyűlés délután 3 órakor nagy lelkesedés mellett ért véget.

Látványoságot képez az ujonnan berendezett Mayer féle Grand Hotel. A tulajdonos, semmiféle anyagi áldozattól nem riadt vissza. A kávéházat és a szállodát teljesen átalakította és most kényelemben és jó izlésben vetekedik bármely nagyvárosi szállodával és kávéházzal. A megnyitás f. hó 7-én és 8-án volt. Az óriási nagy helyiség szüknek bizonyult ezen alkalomra, mert a közönség minden helyet elfoglalt és igen jól érezte magát.

A „Matild” harang új öntésben, beszentelve, rendeltetésének átadva ismét teljesíti kötelességét, ha tűzveszély fenyegeti városunkat.

A hétfői minisztertanács az a gyengélkedő Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter kivételével valamennyi miniszter részt vett. A kiegyezésen kívül a horvát ügyeket is tárgyalták.

Szilágyi Dezső emléke. A magyar közélet titáni alakja immár 5 éve a föld alatt pihen. Sirja jeltelen. Nemzetünk nagyjával nem igen törődtek. A haza becsületét egy kis torontálmezei telepítvény megmentette. Szilágyi Dezső nevét viselő telepítvény ércebe öntötte szobrát. E szoboravatáshoz zárandokol a nemzet, így adván meg az elégtételt a jeltelen budapesti sirnak. Ez azonban csekély része azon tartozás lerovásának, amivel a nemzet Szilágyinak adósa.

A meteorológiai jelzések és megfigyelések Magyarországon nagyon kezdetleges állapotban vannak. Kormányunk ezen a bajon is segíteni

akar, mivégből „sárkányállomások” létesít. Ezen állomások sárkányszerűen felemelkednek a felső légkörbe és ott eszközlik a benneülő megfigyeléseket, mert eddig csakis az alsó levegő réteget vizsgálták, de ezek a helyi viszonyok zavaró hatása folytán a légkör tulajdonképpen mibenlétét tisztán nem mutatták. Ezentúl a felső levegőréteget vizsgálhatják és így a gazda biztos jóslatot kap, mely nemzetgazdasági szempontból megbecsülhetetlen értékkel bír. A külföld ebben rég megelőzött bennünket. A külföldi csillagvizsgálók, készséggel támogatnak bennünket még anyagilag is, mert ők is hasznot merítenek ebből.

A pusztaszeri Árpád-ünnep rendezőbizottsága tudomására hozza a közönségnek, hogy a szeptember 15-iki országos ünnep alkalmából Budapestre szeptember 15-én reggeli 5 órakor a nyugati pályaudvarról különvonat indul Kistelekre s ugyanonnan vissza este hat órakor Budapestre. A különvonat Ceglédre reggel 6 óra 22 perckor, Kecskemétre 6 óra 57 perckor, Pákára 7 óra 12 perckor, Kiskunfélegyházára 7 óra 28 perckor, Kistelekre 7 óra 57 perckor érkezik. Kistelekről vissza este 6 órakor indul a vonat. Budapestre 9 órakor érkezik. A közbeeső állomásokon az ünnepre szándékozó közönséget fölveszik. Ugyancsak tudatja a bizottság, hogy a különvonatra mind a szabadjegyek, mind a kedvezményes jegyek érvényesek. A bizottság tudatja, hogy Kistelekről Pusztaszerig kocsin történik a közlekedés, csak azok számíthatnak fogatra, a kik e tekintetben a fölívásban közzétett határidőn belül ezt a középonti bizottsággal előre közték.

Politikai főmunkatárs: Kalmár Antal dr.

Társzerkesztő: Medvezky Imre dr.

Nyilt-tér.)*

ROTTMILLER MIKSA

tánczintézete,

az Erzsébet szálloda nagy tánctermében

Táncziskola megnyitás szombat

f. hó 14-én.

Tánczoktatás a legdivatosabb irányban, Gentry-boston oktatás privát csoportok részére is.

3-2 Lakás Petőfi-utca 5. szám.

A Fehértó ez idei őszi lehalászásánál körülbelül 500 q. nemes ponty 1-1 1/4 kg. darabsúlyban és cirka 50 q. süllő kerül eladásra.

A Fehértó közvetlen a hajózható Bega folyó mellett fekszik.

Közelebbi felvilágosítást ad és az ajánlatokat elfogadja f. évi szeptember hó 25-ig.

gróf Harnoncourt Félix

központi intézősége

3-2 Écska (Torontál megye).

Női- és férfi-divatüzlet!

Van szerencsém legalázatosabban értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a helybeli piacon, **Főutca 3. szám alatt** (azelőtt Mogán-féle üzlet) egy

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam és bátorkodom a t. vevőimnek a legújabb izlés szerint berendezett nagy raktáromat legmelegebben ajánlani.

Üzletemben tartom a legizlésebb és legelegánsabb tárgyakat **női szoknyákban és egész ruhákban**, mind a legújabb szabás szerint, divatos angol és francia szövetekből és vásznakból.

Különösen bátor vagyok figyelmeztetni nagy választékomra **női bluzokban**, még pedig: **selyem-, szövet-, zophir-, vászon- és batlisztból** a legdivatosabb módon és a legelegánsabb izlés szerint.

Kiszolgálásom pontos lesz és nagyon előzékeny, szigoruan szerényen mérsékelt árak mellett.

Legalázatosabban kérem, méltóztassék engem meglátogatni.

Kiváló tisztelettel
Momirovits P. N.

**! Törekvő emberek !
figyelmébe.**

T. SZÜCS MIHÁLY és TÁRSA cég NAGY-VÁRADON, Fűzes-fatelep 3. sz. alatt ajánlja új alaku és igen célszerű törvényesen védett **saját rendszerű hornyolt cement tetőcserépkézigepeit**, cement és homok keverékből előállítandó igen szilárd tetőcserép gyártására, mely által homokos vidéken, vagy homokos folyó közelében kevés befektetéssel **nagy jövedelmet biztosító üzlet létesíthető.**

Nagyobb mennyiségű üzleti gyártáshoz gépeinkel társul is elmegyünk.

Építések és uradalmak saját használatra is gazdaságosan gyártathatják, mivel a gépek hordozhatók és bárhol felláthatók, az üzlet bekezdésére legalkalmasabb az őszi idő.

Kérjük mielőbb érdeklődni, bővebb értesítést személyesen vagy levél útján fenti cégtől beszerezni sziveskedjék, hol a gyártás módja, a kész cserép és az azzal eszközölt tetőfedés is megtekinthető. 50. 10-6.

Szöllőskert Ribnyákon

mintegy 2 1/2 hold területű 5 éves ültetvény remek szép

nyári lakkal,

mely teljesen és új butorzáttal van berendezve, az összes pinceberendezéssel együtt a tulajdonos betegsége és elutazása miatt szabad kézből eladó.

Szivességből felvilágosítást ad

Teubner János,
3-2. Ujvidék, Uri-utca 19.

Répa-Mag óvári, obendorfi

óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely és kora amerikai lófogú tengerik Karós és törpe babok. Gyorsfejlődési Poland-china

Magyar-bikák kan-

mala-cok, Pekingi gácsérok. Lámpanélküli költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud-, fehér és fekete Orpington toljásokra előjegyzéseket elfogad

gróf TELEKI ÁRVÉD
drassól uradalmi intézősége. u. p. Koneza.

**ROSENBERG-féle
tánciskola-megnyitás!**

Van szerencsém tudomására hozni a mélyen tisztelt családoknak és tanulóknak, hogy **hétfőn, szeptember hó 16-án** az ujonnan épült **Winkle-féle palota nagytermében**

tánciskolámat

megnyitom, hol is az igen tisztelt tanítványok az összes új és most divatos táncokat fogják elsajátítani.

Tanítás este fél 9 órától fél 11 óráig.

Tanulók felvételnek a tánciskolában.

Tandij az egész táncanfolyamra 8 kor. ismétlőknek 4 korona. Bemenet az udvarban jobbra.

A táncteremben a dohányzás, valamint a sétabottal való megjelenés tilos.

A t. tanulók felkértemek, a tandij felét előre lefizetni.

Tisztelettel

Rosenberg Ármin,

okl. táncitanító.

3-2

Zongora

nagyon jó állapotban, olcsón eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Schwarz József

Haltér 12.

4-3.

SCHWARZ JÓZSEF

saját termelésű szerémi hegyi borai zárt palackokban és 56 liternél nagyobb hordókban a következő árakon kerülnek eladásra:

Palackborok árai:

adóval együtt:

Prima fehérbor	3 éves	literként	K 0.70
" schiller	3 "	" "	" 0.70
" rizling	3 "	" "	" 0.80
" furmint (mozei)	3 "	" "	" 1.-

A borok árai hordókban:

adózatlanul:

Prima fehérbor	3 éves	100 literenként	K 50.-
" schiller	3 "	" "	" 50.-
" rizling	3 "	" "	" 60.-
" furmint (mozei)	3 "	" "	" 70.-

Rendelések **Schwarz Testvérek irodájában, Haltér 12. sz. és Futaki-utca 46. sz.** alatt a pincemesternél is eszközölhetők, ki azokat naponta bérmentve házhoz szállítja.

Fiatalabb évfolyamu borokról, hordókban való vételnél szívesen szolgálok legjutányosabb árjegyzéssel.

3 régi szó...	3 új szó...
Altvater	Altvater
Gessler	Gessler
Jägerndorf	Budapest

Hirdetés.

Van szerencsém Ujvidék és környéke n. é. közönségének szíves tudomására hozni, hogy **PANTITS és GYORGYEVICS** cégnek ujonnan nyitott kézműárú-üzletét (az „Arany oroszlán”-hoz) a **Winkle-féle új palotában** (Uri-utca 7) az üzlettől való visszavonulásuk miatt jóval a **beszerzési áron alul megvettem** és az árút máttól kezdve kicsinyben eladom.

Miután az összes árú **elsőrendű minőségű**, felszólítom a mélyen tisztelt vevőközönséget saját érdekében, hogy engem becses látogatásával minél előbb megtisztelni sziveskedjék.

Raktáron vannak: **férfi és női divat-kelmék, flanellok, selyem-, plüss- és bársony-árúk, vásznak, kanavászok, zefírek, paplanok, asztal- és ágyterítők, szőnyegek, posztó- és csipke-függönyök, bútor-kelmék, kész női fehérneműek, szabó-kellékek és minden e nembe vágó árucikkek.**

Kiváló tisztelettel

BÖHM IGNÁCZ,

Ujvidék, Uri-utca 7. sz.

(a Winkle-féle új palotában).

2-2

Műmárvány

Magy. kir. szab. sz. 38343.

Uj! **Egyszerű!** **Olesó!**

Cementöntés tükörfénnyel, cement, homok és festékből!

Készítési jogok és utasítások eladók a magyarországi képviselőnél

Greiner Lipót

61. 2-2.

Kassa, Kovács-utca 22.

Uj boroshordókat

ajánl 25 litertől fölfelé

Wachtl Imre

kádár, okleveles szőlő- és pincekezelő.

Ujvidék **Fetőfi-utca 8. sz.**

15-12.

saját házában.

Hirdetmény.

Őszi és téli ruhák,

Angol és francia toillettek, Ujjasok, női köpenyek, konfekciók és menyasszonyi kelengyék.

MAISON BRESSLAUER

női konfekciós termében készítettnek a legolcsóbb, legfinomabb és legelegánsabb kivitelben. 10-4. Ujvidék, Duna-utca 22.

Ház eladó.

Ujvidék, Epres-utca 42. sz. a. ház, mely 4 nagy szoba, konyha, pincze, faskamrák és mellékhelyiségekből áll, nagy kerttel és beültetett szőlővel szabad kézből eladó. A ház teljes jó karban van.

Fehér György

3-2

vendéglős, Epres-utca 37.

Boros hordók

ujak és használtak 6-40 hektoliterig olcsó áron eladók

Schwarz Testvérek

fakereskedők,

Ujvidék, Haltér 12.

6-6.